

[Aksel Larsen.]

spalte 2263 i fortrykket. Her nøjes han med at sige — jeg beder om tilladelse til også at citere dette —:

„En produktion af denne særlige karakter burde formentlig under en eller anden form overtages af samfundet.“

To svære forbehold i een eneste sætning! I 1945 var han sikker på, det skulle ske ved direkte statsovertagelse; i 1950 mener han, at det formentlig bør ske ved en eller anden form for samfundsovertagelse. Det må man kalde udvikling! (*Ministeren for handel, industri og søfart* [Krag]: Citér videre!). Ja, jeg kommer til det, men handelsministeren må begribe, at jeg på 5 sekunder ikke kan sige alt det, jeg har tænkt mig at sige i løbet af en halv time.

Socialdemokratiets ordfører, det ærede medlem hr. Poul Hansen (Kalundborg), er kommet endnu videre; han stod nemlig her på talerstolen og tog nærmest afstand fra nationalisering og sagde, at det, socialdemokratiet anser for det ideelle, er, at andelsbevægelsen overtager sukkerproduktionen. Det er igen et skridt videre! Ministeren har også været inde på dette med andelsbevægelsen, men det ærede medlem hr. Poul Hansen (Kalundborg) sagde udtrykkeligt og konkret, at nu anså han det ideelle for at være, at andelsbevægelsen skulle tage sig af det, og derved kommer han altså endnu længere væk fra „Fremtidens Danmark“. Men hvorfor kommer man ikke nu, da man er regering, og fremsætter forslag om nationalisering og forsøger at få det igennem? Hertil siger handelsministeren — og jeg behøver ikke at citere, det er jo nok, at jeg omtaler det — igen spalte 2263, at nationaliseringen ville blive dyr, når den fulde erstatning i henhold til grundloven skal tages i betragtning. Det er selvfølgelig rigtigt; det vil blive så dyrt, at vi ikke kan gøre det. Det vidste man også i 1945, men da havde man ikke denne betænkelighed, den er dukket op senere.

Men nu er spørgsmålet, hvad der er fuld erstatningspligt. Det bliver formentlig rigsdagen, der skal fastsætte, hvad der er fuld erstatning. Jeg ville jo mene, at fuld erstatningspligt måtte være, at man opkøbte aktiekapitalen til aktiernes pålydende værdi, 22½ mill. kr. og dermed var sagen klar. Hvis nogen sagde: uh, nej, det kan man ikke, ville jeg sige, at selvom man gik ind på at lade staten købe disse aktier til børskursen — det er godt 200 i dag, ikke? en fantastisk kurs — og gav 45—50 mill. kr. for overtagelsen af De danske Sukkerfabrikker, gjorde staten en god forretning.

Jeg har i 1947 foretaget en opgørelse af aktieselskabet De danske Sukkerfabrikkers kapitalforhold, og da gjorde jeg opmærksom på, at man i de forskellige strømpe-skafter, de har, afskrivningsfond, lovpligtig reservefond, ekstra reservefond, udbytteudligningsfond, amortisationsfond og alt, hvad det nu hedder, har 60 mill. kr. liggende. Det var i 1947. Desuden var der i 1947 foretaget afskrivninger til et beløb af 30 mill. kr., som man altså også havde. Desforuden ejede man fabrikkerne, roebanerne, skibene, landbrugsejendommene, byejendommene og en masse andre ting. Jeg indrømmer, at jeg ikke — og man vil forstå, at jeg af gårdsdagens begivenheder i nogen grad var forhindret i at fordybe mig i denne sag i går — i år har kunnet opføre, hvordan De danske Sukkerfabrikkers kapital- og formueforhold er, men jeg tror ikke, de er ringere end i 1947. Jeg går imidlertid ud fra, at ministeren er så meget inde i sagerne, at han er i stand til at oplyse det her, og beder derfor ministeren oplyse: Hvor stor en formue ejer De danske Sukkerfabrikker? Hvis de ejer en formue, der er større end de 50 millioner, det højst kan koste at købe aktierne til børskurs, vil det være en fin forretning for staten at overtage aktieselskabet De danske Sukkerfabrikker. Altså argumentet, at det er for dyrt, holder ikke, og derfor tror jeg, det kun er et argument, man bruger for at komme væk fra sit tidligere løfte fra programmet om statsovertagelse af sukkerfabrikkerne.

Men iøvrigt er forudsætningen for at nå til en nationalisering, at man fremkommer med et forslag om det. Det kan ikke nytte, at man kommer her og siger, at sådan som de politiske forhold er, ved enhver, at det ikke kan blive vedtaget. Jeg kan huske engang, da det engelske arbejderparti — det var, før det dannede sin første regering — før en valgkamp stillede et forslag i underhuset om nationalisering af kulminerne. Man regnede ikke med, at underhuset skulle vedtage det, men stillede det alligevel for at drive agitationen på det og for at vinde folkeflertallet for det. Jeg kan huske engang, da vi havde en socialdemokratisk regering i Danmark — det var i 1924 —, der stillede et forslag om formuekonfiskation, om hvilket den positivt vidste, at der var flertal imod det i folketinget. Den stillede forslaget alligevel, for forudsætningen for nogensinde at nå det, sagde man, er, at vi stiller forslaget, driver agitationen med det i folket og søger at vinde folkets flertal for det. Når regeringen og socialdemokratiet